

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 13/01931-2
Saksbehandler Birgitte Dahlstrøm

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Komité for samfunnsutvikling 2011 - 2015	05.06.2013	15/13

Høringsuttalelse - NOU 2013: 4, Kulturutredningen 2014

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere:

Vedlegg:

Høringsbrev Kulturutredningen 2014
NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

Sammendrag:

Enger-utvalget fikk i mandat å gjennomgå og vurdere kulturpolitikken etter 2005. Oppdraget omfattet vurdering av det frivillige kulturlivet, mens idrett og media ikke skulle være en del av utredningen. Enger-utvalget la fram rapporten « NOU 2013: 4 Kulturutredningen 2014» den 4. mars 2013. Kulturdepartementet har i brev av 11. mars sendt Kulturutredningen 2014 ut til høring, blant annet til alle landets kommuner. Høringsfrist er 01. juli 2013.

Enger-utvalget drøfter det lite presise «utvidet kulturbegrep» fra 70-tallet og innfører i stedet begrepet «ytringskultur». Utvalget framholder at «ytringskultur» er en viktig del av infrastrukturen i et levende demokrati.

Det slås fast at målsettingene med Kulturløftet I og II langt på vei er oppfylt, men at økningen i midler til kulturformål i stor grad har tilfalt større idrettsarenaer og kulturbygg. Det lokale kulturlivet ved folkebibliotekene, kulturskolen, fritidsklubbene og små, tradisjonelle kulturorganisasjoner i lokalsamfunnet - det som utvalget omtaler som den kulturelle grunnmuren - har ikke hatt den samme økonomiske utviklingen etter 2005. Det er i et samspill mellom disse lokale kulturinstitusjonene, det frivillige organisasjonslivet og profesjonelle lokale kunstnere og kulturarbeidere at den kulturelle kompetansen bygges.

Rådmannen støtter utvalgets tilrådninger om å satse på et lokalt kulturløft der folkebibliotek, kulturskoler, dirigentordning for kor og korps og øvings- og fremføringslokaler for det lokale kulturlivet blir prioritert. Samt at statlig kulturpolitikk i årene framover må prioritere kulturelt innhold og kunstnerisk kvalitet framfor å bygge infrastruktur. For å oppnå dette anbefales det å vektlegge ulike konkrete tiltak.

Utredning:

Kulturdepartementet har i brev av 11. mars sendt NOU 2013: 4 Kulturutredningen 2014 ut til høring, blant annet til alle landets kommuner. Høringsfrist er 01. juli 2013. Enger-utvalget ble opprettet ved kongelig resolusjon 18 mars 2011. Utvalgets mandat var å gjennomgå og vurdere kulturpolitikken etter 2005. Oppdraget omfattet vurdering av det frivillige kulturlivet,

mens idrett og media skulle ikke være en del av utredningen. Rapporten « NOU 2013: 4 Kulturutredningen 2014» ble lagt fram den 4. mars 2013.

Utredningen gir en grundig og god gjennomgang av kulturpolitikk i historisk perspektiv og den samfunnsmessige begrunnelsen for en offentlig kulturpolitikk. Det tas et oppgjør med det utvidede kulturbegrepet fra 1970-tallet, som utvalget mener er altfor vidt og lite egnet til å definere kultur som et eget politikkområde. Isteden innføres begrepet «ytringskultur», det vil si billedkunst, scenekunst, musikk, litteratur, film, museum og arkiv, samt allmenne kulturformål. Begrepet omfatter både profesjonelle-, frivillige- og amatørbaserte virksomheter og aktiviteter.

Utredningen har gitt kulturpolitikken en samfunnsmessig forankring, der ytringskultur defineres som en viktig del av infrastrukturen i et levende demokrati. Den kulturelle grunnmuren i det lokale kulturlivet er i høyeste grad en del av denne infrastrukturen og den må styrkes og utvikles med arenaer som er åpne for alle mennesker.

Det slås fast at målsettingene med kulturløftet 1 og 2 langt på vei er oppfylt, deriblant det første viktige punktet om at en prosent av statsbudsjettet skal gå til kulturformål innen 2014. Men man ser også at kulturpolitikken i denne perioden for en stor del har vært «mer av det samme», bare med mer penger. Arenautvikling på nasjonalt og regionalt nivå har skutt fart, mens innhold og kvalitet ofte ikke har vært like i fokus. En merkbar endring i perioden har vært satsningen på rytmisk musikk og på ordningen med momskompensasjon for frivillige organisasjoner.

Et hovedfunn i Kulturutredningen 2014 viser at den kulturelle grunnmuren som blant annet omfatter folkebibliotek, kulturskole og fritidsklubber gjennomgående er nedprioritert i perioden etter 2005. Særlig kommer folkebibliotekene dårlig ut. Ofte er det i samspill mellom disse lokale kulturinstitusjonene, det frivillige organisasjonslivet og profesjonelle lokale kunstnere og kulturarbeidere at den kulturelle kompetansen bygges nedenfra og opp.

Det er i stor grad idrettsanlegg og kulturbygg som har blitt prioritert i kommunene, sammen med en sterkt økende andel av begivenhetskultur; festivaler og spel. Dette forklares delvis med sterke statlige stimuleringsordninger for finansiering av slike tiltak.

Utredningen peker videre på at kulturpolitikken i Norge på mange måter uttrykkes gjennom bruken av økonomiske virkemidler. Dette legger føringer for prioriteringer på lokalt nivå. Veletablerte og gode tilskuddsordninger til utvikling av idrettsarenaer og store kulturbygg utløser statlige tilskuddsmidler som gjør at man kan få mer ut av pengene lokalt. Store investeringer som på mange måter forplikter og gjør at lokale midler dreies mot arenautvikling, særlig innenfor idretten. I tillegg har mer prosjektrettede kulturtiltak og festivaler blitt prioritert gjennom en dreining av tilskuddsordningene.

Under henvisning til prinsippet om det kommunale selvstyre ble den statlige tilskuddsordningen til bibliotekbygg fjernet rundt år 2000. Enger-utvalget peker i kulturutredningen på at mange biblioteklokaler er uegnet som formidlingsarenaer og møteplasser i lokalsamfunnet. Det er ønskelig med åpne bibliotek - og en kulturskole for alle - som kan fungere som et kulturelt kraftsentrum i lokalsamfunnet. Det er også ønsket om blomstrende kulturaktivitet og frivillig innsats. Dette forutsetter større oppmerksomhet og mer penger, også fra statlig hold.

Utvalgets hovedtilrådninger for kulturpolitikken er todelt:

1. Satse på et lokalt kulturløft der folkebibliotek, kulturskoler, dirigentordning for kor og korps og øvings- og fremføringslokaler for det lokale kulturlivet blir prioritert.

2. Statlig kulturpolitikk må i årene framover prioritere kulturelt innhold og kunstnerisk kvalitet framfor å bygge infrastruktur.

Rådmannens innstilling:

Rådmannen støtter utvalgets anbefalinger med følgende merknader:

1. Lokalt kulturløft:

- ◆ Et lokalt kulturløft må følges opp med økte midler til kommunene.
- ◆ Det må utvikles ordninger som sikrer at kulturaktørene og kulturarenaene får samme mulighet for finansiering som idretten.
- ◆ Staten bør i et nasjonalt opplegg ta ansvar for kostnadene til organisering, nødvendig programvare, innkjøp og drift av e-bokutlån i folkebibliotekene.
- ◆ Antall kulturfondbøker i papirform blir redusert. Frigjorte midler, anslagsvis 40 -50 millioner kroner, bør benyttes til e-bøker, markedsføring av kulturfondbøker samt kompetanseoppbygging med hensyn til formidling - både generelt – og spesielt for disse bøkene.
- ◆ Statlige utviklingsmidler til folkebibliotekene bør heves vesentlig.
- ◆ Omfattende støtte til modellbibliotek i kommunene bør iverksettes. Nye Sarpsborg bibliotek vil da være et relevant modellbibliotek.
- ◆ Det bør gjeninnføres en egen tilskuddsordning for bibliotekbygg og lokaler, alternativt at det innføres gunstige låneordninger for denne typen kulturbygg. I likhet med kommunale idrettsanlegg, som får store tilskudd via tippemidlene, bør også kommunene kunne nyte godt av tilsvarende investeringstilskudd til bibliotekbygg.

2. Kulturinstitusjonenes innhold og kunstnerisk kvalitet

- ◆ Det stimuleres til samhandling mellom de regionale kulturinstitusjonene og det lokale kulturlivet.
- ◆ Det må sørges for at kulturinstitusjonene blir reelt sett åpne for alle grupper i samfunnet og utvide fokuset på arbeidet med å fremme inkludering på kulturarenaer og møteplasser.

Behandling i Komité for samfunnsutvikling 2011 - 2015 05.06.2013

Følgende hadde ordet i saken:

Elsie Brenne (AP), Pål Antonsen (V), Pål Marthinsen (H), Steinar Haakenstad (AP), Birgitte Dahlstrøm

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak i Komite for samfunnsutvikling

Komite for samfunnsutvikling støtter utvalgets anbefalinger med følgende merknader:

1. Lokalt kulturløft:

- ◆ Et lokalt kulturløft må følges opp med økte midler til kommunene.
- ◆ Det må utvikles ordninger som sikrer at kulturaktørene og kulturarenaene får samme mulighet for finansiering som idretten.
- ◆ Staten bør i et nasjonalt opplegg ta ansvar for kostnadene til organisering, nødvendig programvare, innkjøp og drift av e-bokutlån i folkebibliotekene.
- ◆ Antall kulturfondbøker i papirform blir redusert. Frigjorte midler, anslagsvis 40 -50 millioner kroner, bør benyttes til e-bøker, markedsføring av kulturfondbøker samt kompetanseoppbygging med hensyn til formidling - både generelt – og spesielt for disse bøkene.
- ◆ Statlige utviklingsmidler til folkebibliotekene bør heves vesentlig.
- ◆ Omfattende støtte til modellbibliotek i kommunene bør iverksettes. Nye Sarpsborg bibliotek vil da være et relevant modellbibliotek.
- ◆ Det bør gjeninnføres en egen tilskuddsordning for bibliotekbygg og lokaler, alternativt at det innføres gunstige låneordninger for denne typen kulturbygg. I likhet med kommunale idrettsanlegg, som får store tilskudd via tippemidlene, bør også kommunene kunne nyte godt av tilsvarende investeringstilskudd til bibliotekbygg.

2. Kulturinstitusjonenes innhold og kunstnerisk kvalitet

- ◆ Det stimuleres til samhandling mellom de regionale kulturinstitusjonene og det lokale kulturlivet.
- ◆ Det må sørges for at kulturinstitusjonene blir reelt sett åpne for alle grupper i samfunnet og utvide fokuset på arbeidet med å fremme inkludering på kulturarenaer og møteplasser.

RETT UTSKRIFT
Dato 7. juni 2013

Gunn K. Evensen